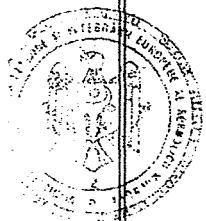

ACORD
între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul
Republicii Turcia privind promovarea și protejarea
reciprocă a investițiilor

Istanbul, 16 decembrie 2016

COPIE CERTIFICATĂ
TEXT MULTILINGV

**ACORD
ÎNTRE
GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA
ȘI
GUVERNUL REPUBLICII TURCIA
PRIVIND PROMOVAREA ȘI
PROTEJAREA RECIPROCĂ A INVESTIȚIILOR**

Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Turcia, denumite în continuare "Părți Contractante",

Dorind să intensifice colaborarea economică reciprocă, în special cu privire la investițiile efectuate de către investitorii unei Părți Contractante pe teritoriul celeilalte Părți Contractante;

Recunoscând că semnarea unui acord va stimula fluxul de capital și de tehnologie și dezvoltarea economică a Părților Contractante;

Fiind de acord că un tratament corect și echitabil al investițiilor este oportun în vederea menținerii unui cadru stabil pentru investiții și va contribui la maximizarea utilizării eficiente a resurselor economice și îmbunătățirea standardelor de viață; și

Convinși că aceste obiective pot fi atinse fără a afecta domeniile sănătății, siguranței și măsurilor de mediu de aplicare generală, precum și drepturile de muncă recunoscute internațional;

Hotărând să încheie un acord privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor;

Au convenit asupra celor ce urmează:

**Articolul 1
DEFINIȚII**

În scopul prezentului Acord:

1. Termenul "investiție" înseamnă orice fel de active, legate de activitățile de afaceri, dobândite în scopul de a stabili relații economice de durată pe teritoriul unei Părți Contractante în conformitate cu legile și reglementările naționale ale acesteia, și care are caracteristicile unei investiții¹, inclusiv caracteristici precum angajamentul de capital sau alte resurse, așteptări de câștig sau profit periodic, asumări de risc, contribuție la dezvoltarea economică, sau o anumită durată, și va include, în special, dar nu exclusiv:

- a) bunurile mobile și imobile, precum și orice alte drepturi ca ipotecă, drepturi de retenție, gajuri sau orice alte drepturi similare, definite în conformitate cu legile și reglementările naționale ale Părții Contractante pe al cărei teritoriu este situat bunul;
- b) venitul reinvestit, creanțele pecuniare sau orice alte drepturi cu valoare financiară asociată cu o investiție;

¹ În cazul în care un activ nu are caracteristicile unei investiții, acel activ nu este o investiție, indiferent de forma pe care o poate lua.

- c) acțiuni, obligațiuni, sau orice alte forme de participare într-o companie;
- d) drepturile de proprietate industrială și intelectuală, în special brevetele, desene și modele industriale, procedee tehnice, mărci, goodwill și know-how;
- e) concesiuni de afaceri acordate prin lege sau prin contract, inclusiv concesiuni legate de resursele naturale;

2. Noțiunea "investitor" înseamnă:

- a) persoanele fizice care dețin cetățenia unei Părți Contractante în conformitate cu legislația acesteia;
- b) companii, corporații, firme, parteneriate de afaceri înregistrate sau constituite în conformitate cu legislația în vigoare a unei Părți Contractante și care au sediul social, împreună cu activități de afaceri substanțiale pe teritoriul acelei Părți Contractante; care au făcut o investiție pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

3. Noțiunea "venituri" înseamnă sumele obținute dintr-o investiție și include, în particular, dar nu exclusiv, profitul, dobânzile, sporurile de capital, redevențele, onorariile și dividendele.

4. Noțiunea "teritoriu" înseamnă:

- a) cu privire la Republica Moldova: spațiul geografic alcătuit din sol, subsol, ape și coloana de aer de deasupra solului și apelor cuprins între frontierele sale, asupra cărora Republica Moldova își exercită drepturile suverane și jurisdicția, în conformitate cu propria legislație și dreptul internațional;
- b) cu privire la Republica Turcia: teritoriul terestru, apele interioare, marea teritorială și spațiul aerian de deasupra lor, precum și zonele maritime în care Turcia are drepturi suverane sau jurisdicție în scop de explorare, exploatare și conservare a resurselor naturale organice sau neorganice, în conformitate cu dreptul internațional.

Articolul 2 DOMENIUL APLICĂRII

Prezentul Acord se va aplica investițiilor de pe teritoriul unei Părți Contractante, efectuate în conformitate cu legile și reglementările sale naționale, de către investitorii celeilalte Părți Contractante, fie înainte sau după intrarea în vigoare a prezentului acord, Totuși, acest Acord nu va fi aplicat litigiilor care au apărut înainte de intrarea sa în vigoare.

Articolul 3 PROMOVAREA ȘI PROTEJAREA INVESTIȚIILOR

1. În conformitate cu legile și reglementările sale, fiecare Parte Contractantă va promova pe teritoriul său, în măsura în care este posibil, investițiile efectuate de către investitorii celeilalte Părți Contractante;

2. Investițiile efectuate de către investitorii fiecărei Părți Contractante vor fi tratate în orice moment, în conformitate cu dreptul internațional privind standardul minim de tratament, inclusiv tratament corect și echitabil și protecție deplină și securitate pe teritoriul celeilalte Părți Contractante. Nici o Parte Contractantă nu va afecta în nici un fel administrarea, întreținerea, utilizarea, exploatarea, posesia, extinderea, vânzarea, lichidarea sau eliminarea unor astfel de investiții prin măsuri nerezonabile sau discriminatorii.

Articolul 4

TRATAMENTUL INVESTIȚIILOR

1. Fiecare Parte Contractantă va permite investiții pe teritoriul său, în condiții nu mai puțin favorabil decât cel acordat investițiilor investitorilor oricărui Stat terț, în limita cadrului legal și a reglementărilor naționale.
2. Fiecare Parte Contractantă va acorda acestor investiții un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat investițiilor efectuate de către proprii săi investitori sau investițiilor investitorilor oricărui Stat terț, în funcție de cel care este mai favorabil pentru investitorul în cauză, din punct de vedere al administrării, întreținerii, utilizării, exploatarei, posesiei, extinderii, vânzării, lichidării sau eliminării unor astfel de investiții
3. Părțile Contractante, în limita cadrului legal al legislațiilor naționale, vor lua în considerare cererile de intrare și ședere ai cetățenilor oricărei Părți Contractante, care doresc să intre pe teritoriul celeilalte Părți Contractante în legătură cu efectuarea sau înfăptuirea unei investiții.
4. (a) Prevederile prezentului articol nu se interpretează astfel încât să oblige o Parte Contractantă să extindă asupra investitorilor celeilalte Părți Contractante beneficiul oricărui tratament, preferință sau privilegiu care poate fi prelungit de către prima Parte Contractantă în virtutea unui acord internațional sau aranjament referitor în totalitate, sau în principal la impozitare.
(b) Principiile non-discriminării, tratamentului național și tratamentul națiunii celei mai favorizate ale prezentului Acord, nu se vor aplica asupra avantajelor actuale sau viitoare acordate de către oricare dintre Părți, în calitate de membru, sau asociat la o uniune vamală, economică sau monetară, piață comună sau zonă de liber schimb, cetățenilor sau companiilor proprii, Statelor Membre a astfel de uniuni, piață comună sau zonă de liber schimb, sau oricărui alt Stat terț.
(c) Alineatele (1) și (2) din prezentul articol, nu se vor aplica în vederea soluționării litigiilor între un investitor și Partea Contractantă gazdă, care sunt menționate concomitent, în prezentul Acord și într-un alt acord internațional similar, la care una din Părțile Contractante este semnatară.
(d) Prevederile Articolelor 3 și 4 din prezentul acord nu obligă o Parte Contractantă să acorde investițiilor investitorilor celeilalte Părți Contractante același tratament pe care îl acordă investițiilor propriilor investitori cu privire la achiziționarea de terenuri, imobile, și drepturile reale aferente acestora.

Articolul 5

EXCEPȚII GENERALE

1. Nici o prevedere a prezentului acord nu se interpretează ca împiedicând o Parte Contractantă de la adoptarea, menținerea, sau aplicarea oricăror măsuri juridice nediscriminatorii:
(a) concepute și aplicate pentru protecția oamenilor, viața animalelor sau a plantelor, a sănătății, sau a mediului;
(b) referitoare la conservarea resurselor naturale epuizabile, organice sau neorganice.
2. Nici o dispoziție a prezentului Acord nu se va interpreta ca:

- (a) să solicite oricărei Părți Contractante să furnizeze sau de să permită accesul la orice informații, divulgarea cărora contravine intereselor sale esențiale de securitate;
- (b) să prevină oricare Parte Contractantă să ia orice măsuri pe care le consideră necesare pentru protecția intereselor sale esențiale de securitate,
 - (i) privind traficul de arme, muniții și material de război, și la astfel de trafic și tranzacții cu alte bunuri, materiale, servicii și tehnologii efectuate direct sau indirect în scopul de a aproviziona o unitate militară sau alte unități de securitate.
 - (ii) luate în timp de război sau în alte situații de urgență în relațiile internaționale, sau
 - (iii) privind punerea în aplicare a politicilor naționale sau acordurilor internaționale, respectând non-proliferarea armelor nucleare sau a altor dispozitive nucleare explozive; sau
- (c) pentru a preveni orice Parte Contractantă să ia măsuri în conformitate cu obligațiile sale, în temeiul Cartei Națiunilor Unite pentru menținerea păcii și securității internaționale.

3. Adoptarea, menținerea sau aplicarea acestor măsuri, va fi condiționată de cerința ca acestea să nu fie impuse într-o manieră arbitrară sau nejustificată, sau să conțină o restricție disimulată privind investițiile investitorilor celeilalte Părți Contractante.

Articolul 6

EXPROPRIEREA ȘI COMPENSAREA

1. Investițiile nu vor fi expropriate, naționalizate sau supuse direct sau indirect, unor măsuri cu efecte similare (denumite în continuare: „exproprieri”), cu excepția cazului în care aceste măsuri sunt luate în interes public, pe o bază nediscriminatorie și însoțite de plata unei compensări prompte, adecvate și efective în conformitate cu procedura legală și principiile generale de tratament prevăzute la Articolul 3 din prezentul acord.
2. Măsurile legale nediscriminatorii concepute și aplicate pentru protejarea obiectivelor legitime de bunăstare publică, cum ar fi sănătatea, siguranța și mediul înconjurător, nu constituie expropriere indirectă.
3. Compensarea va corespunde valorii de piață a investițiilor expropriate nemijlocit înaintea exproprierii sau notificării ei publice. Compensarea va fi plătită fără întârziere și va fi liber transferabilă, precum este descris în pct.2, art.8.
4. Compensarea va fi plătită într-o monedă liber convertibilă, iar în cazul întârzierii plății, compensarea va include o rată a dobânzii echivalentă cu cea mai mare dobânda plătită pe piața Părții Contractante pe al cărei teritoriu investiția a fost expropriată.

Articolul 7

COMPENSAREA PENTRU PIERDERI

1. Investitorilor unei Părți Contractante, ale căror investiții pe teritoriul celeilalte Părți Contractante suferă pierderi cauzate de război, insurecție, tulburare civilă sau alt eveniment similar, le va fi acordat de către ultima Parte Contractantă, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat propriilor investitori sau investitorilor unui Stat terț, în funcție de cel care este mai favorabil pentru investitorii în cauză.

2. Fără a aduce atingere la punctul (1) al prezentului articol, investitorilor unei Părți Contractante care, în una dintre situațiile prevăzute la alineatul menționat suferă pierderi pe teritoriul celeilalte Părți Contractante care rezultă din:

- (a) rechiziționarea bunurilor acestora de către forțele sau autoritățile proprii; sau
 - (b) distrugerea bunurilor acestora de către forțele sau autoritățile proprii, care nu a fost cauzată de acțiuni de luptă, sau nu a fost impusă de necesitatea situației;
- li se va acorda restituire sau de despăgubire, care, în orice caz, trebuie să fie promptă, adecvată și efectivă. Plățile rezultate vor fi liber convertibile.

Articolul 8

REPATRIEREA ȘI TRANSFERURILE

1. Fiecare Parte Contractantă va garanta cu bună credință ca toate transferurile legate de o investiție să se facă în mod liber și fără întârziere atât pe, cât și în afara teritoriului său. Astfel de transferuri sunt:

- a) capitalul inițial și suma adițională cu scopul de a menține sau de a crește o investiție;
- b) veniturile;
- c) încasările din vânzarea totală sau parțială sau lichidarea unei investiții;
- d) compensări în conformitate cu Articolele 6 și 7 din prezentul Acord;
- e) rambursări și plăți de dividende rezultate din împrumuturile privind investițiile;
- f) salarii și alte remunerări obținute de cetățenii unei Părți Contractante care au fost angajați să activeze pe teritoriul celeilalte Părți Contractante cu privire la o investiție;
- g) plățile care decurg din soluționarea unui diferend.

2. Transferurile vor fi efectuate în valuta liber convertibilă în care a fost făcută investiția sau în orice valută liber convertibilă, la cursul oficial de schimb aplicabil pentru această valută la data transferului, cu excepția cazului în care investitorul și Partea Contractantă gazdă convin altfel.

3. În cazul în care, în circumstanțe excepționale, plățile și circulația capitalurilor provoacă sau amenință să provoace dificultăți serioase ale balanței de plăți, fiecare Parte Contractantă poate restricționa temporar transferurile, cu condiția ca aceste restricții sunt impuse pe principii nediscriminatorii și cu bună-credință.

Articolul 9

SUBROGAREA

1. În cazul în care o Parte Contractantă are un sistem de asigurări sau garanții publice pentru a proteja investițiile propriilor investitori împotriva riscurilor necomerciale, iar investitorul acestei Părți Contractante este înregistrat în acest sistem, orice subrogare a asiguratorului în baza contractului de asigurare dintre acest investitor și asigurator, va fi recunoscută de cealaltă Parte Contractantă.

2. Asiguratorul are dreptul, în virtutea subrogării, să exercite drepturile și să aplice pretențiile investitorului și își asumă obligațiile aferente investiției. Drepturile sau pretențiile subrogate nu trebuie să depășească drepturile originale ale creanțelor investitorului.

3. Orice diferend între o Parte Contractantă și agentul de asigurare se va soluționa în conformitate cu prevederile Articolului 10 din prezentul Acord.

Articolul 10

REGLEMENTAREA DIFERENDELOR DINTRE O PARTE CONTRACTANTĂ ȘI UN INVESTITOR AL CELEILALTE PĂRȚI CONTRACTANTE

1. Prezentul articol se aplică litigiilor apărute între o Parte Contractantă și un investitor al celeilalte Părți Contractante cu privire la o presupusă încălcare a unei obligații a primei în temeiul prezentului acord, care cauzează investitorului pierderea sau deteriorarea investițiilor sale.

2. Diferendele care ar putea apărea între un investitor al unei Părți Contractante și cealaltă Parte Contractantă cu privire la o investiție, vor fi notificate în scris, incluzând informații detaliate, de către investitor către Partea Contractantă pe teritoriul căreia se efectuează investiția. În măsura în care este posibil, părțile implicate în diferend se vor strădui să soluționeze diferendul prin consultări și negocieri de bună credință.

3. Dacă diferendele nu pot fi soluționate în termen de 6 luni de la data notificării în scris, menționată la punctul 2 al prezentului articol, diferendele poate fi înaintate, la discreția investitorului către:

- a) instanța competentă a Părții Contractante pe teritoriul căreia s-a efectuat investiția; sau
- b) Centrul Internațional pentru Reglementarea Diferendelor de Investiții (ICSID), instituit prin „Convenția pentru Reglementarea Diferendelor de Investiții între State și Cetățenii altor State”, semnată la Washington, în data de 18 martie 1965,
- c) un tribunal arbitral ad-hoc constituit în baza regulilor de arbitraj al Comisiei Națiunilor Unite pentru Drept Comercial Internațional (UNCITRAL), sau
- d) Consiliul Institutului de Arbitraj al Camerei de Comerț din Stockholm
- e) orice altă instituție de arbitraj sau orice alte reguli de arbitraj, acceptate de către părțile aflate în litigiu.

4. Odată ce investitorul alege să înainteze diferendul către una din instanțele menționate la punctul 3 al prezentului articol, alegerea respectivă va fi irevocabilă pentru investitor

5. Derogând de la prevederile alin 3 al acestui articol; doar diferendele apărute nemijlocit din activități investiționale în derulare, care au obținut permisiunea necesară în cazul în care aceasta este obligatorie, în conformitate cu legislația relevantă a Părții Contractante gazdă cu privire la capitalul străin, vor fi considerate subiecte ale Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor de Investiții (ICSID).

6. Tribunalul arbitral își va pronunța deciziile în conformitate cu prevederile prezentului Acord, cu legile și reglementările naționale a Părții Contractante implicate în diferend, pe teritoriul căreia este situată investiția, incluzând normele privind conflictele de drept, precum și principiile relevante ale dreptului internațional, acceptate de către ambele Părți.

7. Deciziile arbitrale vor fi definitive și obligatorii pentru oricare dintre Părți în diferend. Fiecare Parte Contractantă se angajează să execute decizia în conformitate cu legile și reglementările naționale.

Articolul 11

REFUZUL ACORDĂRII BENEFICIILOR

1. O Parte Contractantă poate refuza acordarea beneficiilor în conformitate cu prezentul Acord, către un investitor al unei alte Părți Contractante, care este o companie a acestei alte Părți Contractante și către investițiile ale acestui investitor, în cazul în care compania nu deține activități de afaceri substanțiale pe teritoriul Părții Contractante, în al cărui cadru legal această companie a fost fondată și organizată, iar investitorii unei părți ne-contractante sau ai Părții Contractante care refuză acordarea beneficiilor, dețin sau controlează compania.

2. Partea Contractantă care refuză acordarea beneficiilor, în termeni rezonabili, va notifica cealaltă Parte Contractantă înaintea refuzului de acordare a beneficiilor.

Articolul 12

REGLEMENTAREA DIFERENDELOR ÎNTRE PĂRȚILE CONTRACTANTE

1. Părțile Contractante vor căuta cu bună credință și în spirit de cooperare, o soluție rapidă și echitabilă la orice diferend apărut între acestea cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentului Acord. În acest sens, Părțile Contractante sunt de acord să se implice, prin canale diplomatice, în negocieri directe și semnificative pentru a ajunge la astfel de soluții. Dacă Părțile Contractante nu pot ajunge la un acord în termen de șase (6) luni de la apariția diferendului între acestea prin procedura menționată mai sus, diferendele pot fi înaintate, la solicitarea oricărei Părți Contractante, unui tribunal arbitral din 3 membri.

2. În termen de două (2) luni de la primirea unei cererii, fiecare Parte Contractantă va desemna un arbitru. Cei doi arbitri vor alege un al treilea arbitru ca Președinte, care este un cetățean al unui Stat terț. În cazul în care în perioada specificată, una din Părțile Contractante nu efectuează desemnările necesare, cealaltă Parte Contractantă poate invita Președintele Curții Internaționale de Justiție să efectueze numirile necesare.

3. În cazul în care ambii arbitri nu pot ajunge la un acord cu privire la alegerea Președintelui în termen de două (2) luni de la numirea lor, Președintele va fi numit, la cererea oricărei Părți Contractante de către Președintele Curții Internaționale de Justiție.

4. Dacă, în cazurile specificate la punctele (2) și (3) al prezentului Articol, Președintele Curții Internaționale de Justiție este împiedicat să exercite această funcție ori dacă este un cetățean al uneia dintre Părțile Contractante, numirile necesare vor fi efectuate de către Vicepreședinte, iar dacă Vicepreședintele este împiedicat să exercite această funcție ori dacă este un cetățean al uneia dintre Părțile Contractante, numirea va fi efectuată de către cel mai în vârstă membru al Curții, care nu este cetățean al uneia din Părțile Contractante.

5. Tribunalul va avea la dispoziție trei (3) luni de la data alegerii Președintelui, să convină asupra regulilor de procedură în conformitate cu celelalte prevederi ale prezentului Acord. În lipsa unui consens, tribunalul va cere Președintelui Curții Internaționale de Justiție să

desemneze regulile de procedură, ținând cont de normele general recunoscute de procedură arbitrală internațională.

6. Dacă Părțile Contractante nu decid altfel, toate declarațiile se vor face, și toate audierile se vor completa în termen de opt (8) luni de la data alegerii Președintelui, iar tribunalul va lua decizia în termen de două (2) luni de la data depunerii ultimei declarații, sau de la data încheierii audierilor, oricare din acestea este mai târzie. Tribunalul arbitral va lua deciziile, care vor fi definitive și obligatorii, cu o majoritate de voturi. Tribunalul arbitral va lua deciziile în baza prezentului Acord și în conformitate cu dreptul internațional aplicabil între Părțile Contractante.

7. Fiecare Parte Contractantă va suporta cheltuielile legate de arbitrul său și de reprezentarea sa la procedura de arbitraj. Alte cheltuieli, inclusiv cele legate de Președinte, vor fi suportate în măsură egală de către ambele Părți Contractante.

8. Un diferend nu se prezintă la un tribunal arbitral internațional în conformitate cu dispozițiile prezentului articol, în cazul în care un litigiu cu privire la aceeași problemă a fost adus în fața unui alt tribunal arbitral internațional în conformitate cu dispozițiile articolului 10 și este încă sub examinare. Acest lucru nu va afecta angajamentul asumat în negocieri directe și semnificative între cele două Părți Contractante.

Articolul 13

NOTIFICAREA ȘI PROCESAREA DOCUMENTELOR

Notificările și alte documente aferente disputelor prevăzute la articolele 10 și 12 vor fi prezentate în Republica Moldova către:

Cabinetul Primului Ministru
Guvernul Republicii Moldova
MD-2023, Piața Marii Adunări Naționale, 1
Clădirea Guvernului, Chișinău
Republica Moldova

Notificările și alte documente aferente disputelor prevăzute la articolele 10 și 12 vor fi prezentate în Republica Turcia către:

Başbakanlık Hukuk Hizmetleri Başkanlığı
Başbakanlık Merkez Bina
Vekaletler Caddesi B-Blok 06573
Bakanlıklar / Ankara
Türkiye

Articolul 14

INTRAREA ÎN VIGOARE

1. Prezentul Acord va intra în vigoare la data primirii ultimei notificări de către Părțile Contractante, în scris și prin canale diplomatice, cu privire la îndeplinirea procedurilor interne necesare pentru intrarea acestuia în vigoare.

2. Prezentul Acord va rămâne în vigoare pentru o perioadă de zece (10) ani și va continua să fie în vigoare, în cazul în care acesta nu va fi denunțat în conformitate cu paragraful 5 al acestui articol.

3. La data intrării în vigoare a prezentului Acord, acesta va substitui și înlocui Acordul între Republica Moldova și Republica Turcia privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor, semnat la Ankara la 14 februarie 1994.

Litigiile înaintate spre arbitrare până la data intrării în vigoare a prezentului Acord, vor fi soluționate în conformitate cu prevederile Acordului precedent. Litigiile înaintate spre arbitrare după data intrării în vigoare a prezentului Acord, vor fi soluționate în conformitate cu prevederile prezentului Acord.

4. Prezentul Acord poate fi modificat în orice moment, prin acordul scris al Părților Contractante. Modificările vor intra în vigoare în conformitate cu aceeași procedură juridică prevăzută în primul paragraf al prezentului articol.

5. Fiecare Parte Contractantă poate denunța prezentul Acord la sfârșitul perioadei de zece (10) ani, sau în orice alt moment după aceasta, notificând în scris, cu un (1) an înainte, cealaltă Parte Contractantă.

6. În ceea ce privește investițiile efectuate sau dobândite înainte de data încetării prezentului Acord, și pentru care acest Acord se aplică, prevederile tuturor articolelor ale prezentului Acord vor rămâne în vigoare pentru o perioadă suplimentară de zece (10) ani de la data încetării prezentului Acord.

DREPT PENTRU CARE, subsemnații, pe deplin autorizați de către Guvernele acestora, au semnat prezentul Acord.

ÎNTOCMIT în două exemplare la Istanbul la 16 decembrie 2016, în limbile română, turcă și engleză, toate textele fiind egal autentice.

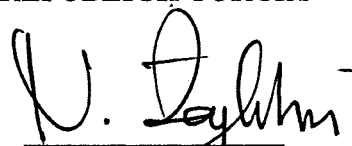
În cazul apariției divergențelor la interpretare, textul în limba engleză va fi de referință.

**PENTRU GUVERNUL
REPUBLICII MOLDOVA**

**Octavian CALMÎC
Viceprim-ministru
Ministru al Economiei**

**PENTRU GUVERNUL
REPUBLICII TURCIA**

**Nihat ZEYBEKCI
Ministru al Economiei**

**AGREEMENT
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA
AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY
CONCERNING THE RECIPROCAL PROMOTION AND
PROTECTION OF INVESTMENTS**

The Government of the Republic of Moldova and the Government of the Republic of Turkey, hereinafter referred to as "the Contracting Parties";

Desiring to promote greater economic cooperation between them, particularly with respect to investment by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party;

Recognizing that agreement upon the treatment to be accorded such investment will stimulate the flow of capital and technology and the economic development of the Contracting Parties;

Agreeing that fair and equitable treatment of investments is desirable in order to maintain a stable framework for investment and will contribute to maximizing effective utilization of economic resources and improve living standards; and

Convinced that these objectives can be achieved without relaxing health, safety and environmental measures of general application as well as internationally recognized labor rights;

Having resolved to conclude an agreement concerning the reciprocal promotion and protection of investments;

Have agreed as follows:

ARTICLE 1
Definitions

For the purposes of this Agreement;

1. The term "investment" means every kind of asset, connected with business activities, acquired for the purpose of establishing lasting economic relations in the territory of a Contracting Party in conformity with its laws and regulations, and that has the characteristics of an investment¹, including such characteristics as the commitment of capital or other resources, the expectation of regular gain or profit, the assumption of risk, contribution to economic development, or a certain duration, and shall include in particular, but not exclusively:

¹ Where an asset lacks the characteristics of an investment, that asset is not an investment regardless of the form it may take.

- (a) movable and immovable property, as well as any other rights as mortgages, liens, pledges, and any other similar rights as defined in conformity with the laws and regulations of the Contracting Party in whose territory the property is situated;
- (b) reinvested returns, claims to money or any other rights having financial value related to an investment;
- (c) shares, stocks, or any other form of participation in companies;
- (d) industrial and intellectual property rights, in particular patents, industrial designs, technical processes, as well as trademarks, goodwill, and know-how;
- (e) business concessions conferred by law or by contract, including concessions related to natural resources;

2. The term "investor" means:

- (a) natural persons having the nationality of a Contracting Party according to its laws;
 - (b) companies, corporations, firms, business partnerships incorporated or constituted under the law in force of a Contracting Party and having their registered offices together with substantial business activities in the territory of that Contracting Party;
- who have made an investment in the territory of the other Contracting Party

3. The term "returns" means the amounts yielded by an investment and includes in particular, though not, exclusively, profit, interest, capital gains, royalties, fees and dividends.

4. The "territory" means:

- (a) in respect of the Republic of Moldova; geographical area composed by the soil and subsoil, waters and air column over the soil and territorial waters, under which the Republic of Moldova exercises its sovereign rights and jurisdiction, in accordance with its legislation and international law;
- (b) in respect of the Republic of Turkey; the land territory, internal waters, the territorial sea and the airspace above them, as well as the maritime areas over which Turkey has sovereign rights or jurisdiction for the purpose of exploration, exploitation and preservation of natural resources whether living or non-living, pursuant to international law.

ARTICLE 2

Scope of Application

This Agreement shall apply to investments in the territory of one Contracting Party, made in accordance with its national laws and regulations, by investors of the other Contracting Party, whether prior to, or after the entry into force of the present Agreement, However, this Agreement shall not apply to any disputes that have arisen before its entry into force.

ARTICLE 3

Promotion and Protection of Investments

- 1. Subject to its laws and regulations, each Contracting Party shall in its territory promote as far as possible investments by investors of the other Contracting Party.
- 2. Investments of investors of each Contracting Party shall at all times be accorded treatment in accordance with international law minimum standard of treatment, including fair and equitable treatment and full protection and security in the territory of the other

Contracting Party. Neither Contracting Party shall in any way impair the management, maintenance, use, operation, enjoyment, extension, sale, liquidation or disposal of such investments by unreasonable or discriminatory measures.

ARTICLE 4

Treatment of Investments

1. Each Contracting Party shall admit in its territory investments on a basis no less favorable than that accorded in like circumstances to investments of investors of any third State, within the framework of its laws and regulations.
2. Each Contracting Party shall accord to these investments, once established, treatment no less favorable than that accorded in like circumstances to investments of its investors or to investments of investors of any third State, whichever is the most favorable, as regards the management, maintenance, use, operation, enjoyment, extension, sale, liquidation or disposal of the investment.
3. The Contracting Parties shall within the framework of their national legislation give favorable consideration to applications for the entry and sojourn of nationals of either Contracting Party who wish to enter the territory of the other Contracting Party in connection with the making and carrying through of an investment.
4. (a) The provisions of this Article shall not be construed so as to oblige one Contracting Party to extend to the investors of the other Contracting Party the benefit of any treatment, preference or privilege which may be extended by the former Contracting Party by virtue of any international agreement or arrangement relating wholly or mainly to taxation.
(b) The non-discrimination, national treatment and most-favored nation treatment provisions of this Agreement shall not apply to all actual or future advantages accorded by either Contracting Party by virtue of its membership of, or association with a customs, economic or monetary union, a common market or a free trade area; to nationals or companies of its own, of Member States of such union, common market or free trade area, or of any other third State.
(c) Paragraphs (1) and (2) of this Article shall not apply in respect of dispute settlement, provisions between an investor and the hosting Contracting Party laid down simultaneously by this Agreement and by another similar international agreement to which one of the Contracting Parties is signatory.
(d) The provisions of Article 3 and 4 of this Agreement shall not oblige a Contracting Party to accord investments of investors of the other Contracting Party the same treatment that it accords to investments of its own investors with regard to acquisition of land, real estates, and real rights thereof.

ARTICLE 5

General Exceptions

1. Nothing in this Agreement shall be construed to prevent a Contracting Party from adopting, maintaining, or enforcing any non-discriminatory legal measures:
 - (a) designed and applied for the protection of human, animal or plant life or health, or the environment;
 - (b) related to the conservation of living or non-living exhaustible natural resources.

2. Nothing in this Agreement shall be construed:

- (a) to require any Contracting Party to furnish or allow access to any information the disclosure of which it determines to be contrary to its essential security interests;
- (b) to prevent any Contracting Party from taking any actions that it considers necessary for the protection of its essential security interests,
 - (i) relating to the traffic in arms, ammunition and implements of war and to such traffic and transactions in other goods, materials, services and technology undertaken directly or indirectly for the purpose of supplying a military or other security establishment,
 - (ii) taken in time of war or other emergency in international relations, or
 - (iii) relating to the implementation of national policies or international agreements respecting the non-proliferation of nuclear weapons or other nuclear explosive devices; or
- (c) to prevent any Contracting Party from taking action in pursuance of its obligations, under the United Nations Charter for the maintenance of international peace and security.

3. The adoption, maintenance or enforcement of such measures is subject to the requirement that they are not applied in an arbitrary or unjustifiable manner or do not constitute a disguised restriction on investments of investors of the other Contracting Party.

ARTICLE 6

Expropriation and Compensation

1. Investments shall not be expropriated, nationalized or subject, directly or indirectly, to measures of similar effects (hereinafter referred as expropriation) except for a public purpose, in a non-discriminatory manner, upon payment of prompt, adequate and effective compensation, and in accordance with due process of law and the general principles of treatment provided for in Article 3 of this Agreement.

2. Non-discriminatory legal measures designed and applied to protect legitimate public welfare objectives, such as health, safety and environment, do not constitute indirect expropriation.

3. Compensation shall be equivalent to the market value of the expropriated investment before the expropriation was taken or became public knowledge. Compensation shall be paid without delay and be freely transferable as described in paragraph 2 Article 8.

4. Compensation shall be payable in a freely convertible currency and in the event that payment of compensation is delayed, it shall include an interest rate equivalent to the highest interest paid on public claims in the hosting Contracting Party.

ARTICLE 7

Compensation for Losses

1. Investors of either Contracting Party whose investments suffer losses in the territory of the other Contracting Party owing to war, insurrection, civil disturbance or other similar events shall be accorded by such other Contracting Party treatment no less favorable than that accorded to its own investors or to investors of any third State, whichever is the most favourable treatment, as regards any measures it adopts in relation to such losses.

2. Without prejudice to paragraph (1) of this Article, investors of one Contracting Party

who in any of the situations referred to in that paragraph suffer losses in the territory of the other Contracting Party resulting from:

- (a) requisitioning of their property by its forces or authorities; or
 - (b) destruction of their property by its forces or authorities, which was not caused in combat action or was not required by the necessity of the situation;
- shall be accorded restitution or compensation which in either case shall be prompt, adequate and effective. Resulting payments shall be freely convertible.

ARTICLE 8

Repatriation and Transfer

1. Each Contracting Party shall guarantee in good faith all transfers related to an investment to be made freely and without delay into and out of its territory. Such transfers include:

- (a) the initial capital and additional amounts to maintain or increase investment;
- (b) returns;
- (c) proceeds from the sale or liquidation of all or any part of an investment;
- (d) compensation pursuant to Article 6 and 7;
- (e) reimbursements and interest payments deriving from loans in connection with investments;
- (f) salaries, wages and other remunerations received by the nationals of one Contracting Party who have obtained in the territory of the other Contracting Party the corresponding work permits related to an investment;
- (g) payments arising from an investment dispute.

2. Transfers shall be made in the convertible currency in which the investment has been made or in any convertible currency at the rate of exchange in force at the date of transfer, unless otherwise agreed by the investor and the hosting Contracting Party.

3. Where, in exceptional circumstances, payments and capital movements cause or threaten to cause serious balance of payments difficulties, each Contracting Party may temporarily restrict transfers, provided that such restrictions are imposed on a non-discriminatory and in good faith basis.

ARTICLE 9

Subrogation

1. If one of the Contracting Parties has a public insurance or guarantee scheme to protect investments of its own investors against non-commercial risks, and if an investor of this Contracting Party has subscribed to it, any subrogation of the insurer under the insurance contract between this investor and the insurer, shall be recognized by the other Contracting Party.

2. The insurer is entitled by virtue of subrogation to exercise the rights and enforce the claims of that investor and shall assume the obligations related to the investment. The subrogated rights or claims shall not exceed the original rights or claims of the investor,

3. Disputes between a Contracting Party and an insurer shall be settled in accordance with the provisions of Article 10 of this Agreement.

ARTICLE 10

Settlement of Disputes Between One Contracting Party and Investors of the Other Contracting Party

1. This Article shall apply to disputes between one Contracting Party and an investor of the other Contracting Party concerning an alleged breach of an obligation of the former under this Agreement, which causes loss or damage to the investor or its investments.
2. Disputes between one of the Contracting Parties and an investor of the other Contracting Party, in connection with its investment, shall be notified in writing, including detailed information, by the investor to the recipient Contracting Party of the investment. As far as possible, the investor and the concerned Contracting Party shall endeavor to settle these disputes by consultations and negotiations in good faith.
3. If these disputes, cannot be settled in this way within six (6) months following the date of the written notification mentioned in paragraph 2, the disputes can be submitted, as the investor may choose, to:
 - a) the competent court of the Contracting Party in whose territory the investment has been made, or
 - b) the International Center for Settlement of Investment Disputes (ICSID) set up by the "Convention on Settlement of Investment Disputes Between States and Nationals of other States", signed on March 18th, 1965 in Washington,
 - c) an ad hoc arbitral tribunal established under the Arbitration Rules of Procedure of the United Nations Commission for International Trade Law (UNCITRAL), or
 - d) the Board of the Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce (SCC),
 - e) any other arbitration institution or any other arbitration rules, if the disputing parties so agree.
4. Once the investor has submitted the dispute to one or the other of the dispute settlement forums mentioned in paragraph 3 of this Article, the choice of one of these forums shall be final.
5. Notwithstanding the provisions of paragraph 3 of this Article; only the disputes arising directly out of investment activities which have obtained necessary permission, if there is any permission required, in conformity with the relevant legislation of host Contracting Party on foreign capital, and that effectively started shall be subject to the jurisdiction of the International Center for Settlement of Investment Disputes (ICSID).
6. The arbitral tribunal shall take its decisions in accordance with the provisions of this Agreement, the laws and regulations of the Contracting Party involved in the dispute on which territory the investment is made (including its rules on the conflict of laws) and the relevant principles of international law as accepted by both Contracting Parties.
7. The arbitration awards shall be final and binding for all parties in dispute. Each Contracting Party shall execute the award according to its national law.

ARTICLE 11
Denial of Benefits

1. A Contracting Party may deny the benefits of this Agreement to an investor of the other Contracting Party that is a company of such other Contracting Party and to investments of such investor if the company has no substantial business activities in the territory of the Contracting Party under whose law it is constituted or organized, and investors of a non-Contracting Party or investors of the denying Contracting Party, own or control the company.
2. The denying Contracting Party shall, to the extent practicable, notify the other Contracting Party before denying the benefits.

ARTICLE 12
Settlement of Disputes Between The Contracting Parties

1. The Contracting Parties shall seek in good faith and a spirit of cooperation, a rapid and equitable solution to any dispute between them concerning the interpretation of application of this Agreement. In this regard, the Contracting Parties agree to engage in direct and meaningful negotiations to arrive at such solutions. If the Contracting Parties cannot reach an agreement within six (6) months after the beginning of disputes between themselves through the foregoing procedure, the disputes may be submitted, upon the request of either Contracting Party, to an arbitral tribunal of three members.
2. Within two (2) months of receipt of a request; each Contracting Party shall appoint an arbitrator. The two arbitrators shall select a third arbitrator as Chairman, who is a national of a third State. In the event either Contracting Party fails to appoint an arbitrator within the specified time, the other Contracting Party may request the President of the International Court of Justice to make the appointment.
3. If both arbitrators cannot reach an agreement about the choice of the Chairman within two (2) months after their appointment, the Chairman shall be appointed upon the request of either Contracting Party by the President of the International Court of Justice.
4. If, in the cases specified under paragraphs (2) and (3) of this Article, the President of the International Court of Justice is prevented from carrying out the said function or if he is a national of either Contracting Party, the appointment shall be made by the Vice-President, and if the Vice-President is prevented from carrying out the said function or if he is a national of either Contracting Party, the appointment shall be made by the most senior member of the Court who is not a national of either Contracting Party.
5. The tribunal shall have three (3) months from the date of the selection of the Chairman to agree upon rules of procedure consistent with the other provisions of this Agreement. In the absence of such agreement, the tribunal shall request the President of the International Court of Justice to designate rules of procedure, taking into account generally recognized rules of international arbitral procedure.
6. Unless otherwise agreed, all submissions shall be made and all hearings shall be completed within eight (8) months of the date of selection of the Chairman, and the tribunal shall render its decision within two (2) months after the date of the final submissions of the

date of the closing of the hearings, whichever is later. The arbitral tribunal shall reach its decisions, which shall be final and binding, by a majority of votes. Arbitral Tribunal shall reach its decision on the basis of this Agreement and in accordance with international law applicable between the Contracting Parties.

7. Each Contracting Party shall bear the cost of its arbitrator and its representation at the proceedings. Other costs, including those incurred by the Chairman, shall be paid for equally by the Contracting Parties.

8. A dispute shall not be submitted to an international arbitral tribunal under the provisions of this Article, if a dispute on the same matter has been brought before another international arbitral tribunal under the provisions of Article 10 and is still before the tribunal. This will not impair the engagement, in direct and meaningful negotiations between both Contracting Parties.

ARTICLE 13

Service of Documents

Notices and other documents in disputes under Article 10 and 12 shall be served on the Republic of Moldova by delivery to

Cabinet of the Prime Minister
Government of the Republic of Moldova
MD-2023, Piata Marii Adunari Nationale, 1
Government Building, Chisinau
Republic of Moldova

Notices and other documents in disputes under Article 10 and 12 shall be served on the Republic of Turkey by delivery to:

Başbakanlık Hukuk Hizmetleri Başkanlığı
Başbakanlık Merkez Bina
Vekaletler Caddesi B-Blok 06573
Bakanlıklar / Ankara
Türkiye

ARTICLE 14

Entry into Force

1. This Agreement shall enter into force on the date of the receipt of the last notification by the Contracting Parties, in writing and through diplomatic channels, of the completion of the respective internal legal procedures necessary to that effect;

2. This Agreement shall remain in force for a period of ten (10) years and shall continue in force unless terminated in accordance with paragraph 5 of this Article.

3. Upon entry into force of this Agreement, it shall substitute and replace the Agreement Between the Republic of Moldova and the Republic of Turkey on the Promotion and Reciprocal Protection of Investments, signed on February 14, 1994, in Ankara.

The disputes submitted to arbitration before the date of entry into force of this Agreement

shall be settled in accordance with the provision of the previous Agreement. The disputes submitted to arbitration after the date of the entry into force of this Agreement, shall be settled in accordance with the provisions of this Agreement.

4. This Agreement may be amended by mutual written consent of the Contracting Parties at any time. The amendments shall enter into force in accordance with the same legal procedure prescribed under the first paragraph of the present Article.

5. Either Contracting Party may, by giving one year's prior written notice to the other Contracting Party, terminate this Agreement at the end of the initial ten-year period or at any time thereafter.

6. With respect to investments made or acquired prior to the date of termination of this Agreement and to which this Agreement otherwise applies, the provisions of all of the other Articles of this Agreement shall, thereafter continue to be effective, for a further period of ten (10) years from such date of termination.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned representatives, duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Agreement.

DONE in duplicate at Istanbul on December 16, 2016.. in the Romanian, Turkish and English languages, all texts being equally authentic.

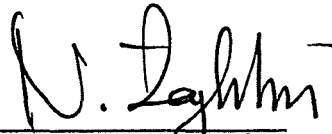
In case of any divergence of interpretation, the English text shall prevail.

**FOR THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

Octavian CALMÎC
Deputy Prime-minister
Minister of Economy

**FOR THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF TURKEY**

Nihat ZEYBEKCI
Minister of Economy

MOLDOVA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE
KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMA

Bundan sonra “Akit Taraflar” olarak anılacak olan Moldova Cumhuriyeti Hükümeti ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti:

Özellikle bir Akit Tarafın yatırımcılarının, diğer Akit Tarafın ülkesindeki yatırımları ile ilgili olarak, Akit Taraflar arasındaki ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile;

Bu gibi yatırımlara tanınacak muameleye ilişkin bir anlaşmanın sermaye ve teknoloji akımı ile Akit Tarafların ekonomik kalkınmasını teşvik edeceğini kabul ederek;

Yatırımlara adil ve hakkaniyete uygun muamele edilmesinin; yatırımlar için istikrarlı bir ortamın idamesi açısından arzulanır olduğuna ve ekonomik kaynakların etkin kullanımının en üst düzeye çıkarılmasına ve yaşam standartlarının geliştirilmesine katkıda bulunacağına dair mutabık kalarak; ve

Bu amaçlara sağlık, güvenlik ve çevreye ilişkin genel uygulama önlemleri yanında uluslararası kabul görmüş işçi haklarını zayıflatmadan ulaşılabileceğine ikna olarak;

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasına ilişkin bir anlaşmanın yapılmasına karar vermiş olarak;

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

MADDE 1
Tanımlar

İşbu Anlaşmanın amaçları bakımından:

1. “Yatırım” terimi; uzun süreli ekonomik ilişkiler kurmak amacıyla bir Akit Tarafın ülkesinde bu Akit Tarafın kanunlarına ve düzenlemelerine uygun olarak edinilen ve sermaye veya diğer kaynakların taahhüdü, düzenli gelir veya kazanç beklentisi, risk yüklenme, ekonomik kalkınmaya katkı sağlama ya da belirli bir süre gibi yatırım özelliklerini taşıyan¹ iş faaliyetleri ile bağlantılı her türlü mal varlığını ifade eder ve bunlarla sınırlı olmamak üzere özellikle aşağıdakileri içerir:

(a) taşınır ve taşınmaz malların yanı sıra ipotek, rehin, kefalet gibi diğer haklar ve malvarlığının bulunduğu Akit Tarafın kanun ve düzenlemelerine uygun olarak tanımlanan diğer benzer haklar;

(b) yeniden yatırılan gelirler, para alacakları veya bir yatırımla ilgili ekonomik değeri olan diğer haklar;

¹ Bir malvarlığının, yatırım özelliklerine sahip olmadığı durumlarda, alacağı şekle bakılmaksızın yatırım olarak kabul edilmez.

- (c) hisseler, hisse senetleri ya da şirketlere iştirakin diğer her türlü şekli;
(d) özellikle patentler, endüstriyel tasarımlar, teknik süreçler gibi fikri ve sınai mülkiyet haklarının yanında ticari markalar, ticari itibar ve know-how;
(e) doğal kaynaklara yönelik imtiyazlar da dahil olmak üzere, kanun veya sözleşme ile verilmiş iş imtiyazları;

2. “Yatırımcı” terimi:

Diğer Akit Tarafın ülkesinde bir yatırım yapmış olan;

- (a) kanunlarına göre, bir Akit Tarafın vatandaşı olan gerçek kişileri,
(b) kayıtlı işyerleri ile birlikte esaslı iş faaliyetleri bir Akit Tarafın ülkesinde bulunan ve o Akit Tarafın yürürlükteki mevzuatı çerçevesinde kurulmuş veya teşekkül etmiş şirketleri, kuruluşları, firmaları veya iş ortaklıklarını, ifade eder.

3. “Gelirler” terimi; bir yatırımdan elde edilen meblağları ifade eder ve bunlarla sınırlı olmamakla beraber özellikle, kar, faiz, sermaye kazançları, royaltier, ücretler ve temettüleri içerir.

4. “Ülke” terimi:

- (a) Moldova Cumhuriyeti ile ilgili olarak; toprak ve toprak altı, sular ve kara suları ve toprağın üzerindeki hava sahasını kapsayan Moldova Cumhuriyeti’nin mevzuatına ve uluslararası hukuka uygun olarak üzerinde egemen hak ve yetkilere sahip olduğu coğrafi alanı ifade eder.
(b) Türkiye Cumhuriyeti ile ilgili olarak; kara ülkesini, iç sularını, karasularını ve bunların üzerindeki hava sahasını, aynı zamanda, canlı veya cansız doğal kaynakların araştırılması, işletilmesi ve korunması amacıyla Türkiye’nin uluslararası hukuka uygun olarak üzerinde egemen hak ve yetkilere sahip olduğu deniz alanlarını ifade eder.

MADDE 2

Uygulama Kapsamı

İşbu Anlaşma, bir Akit Tarafın ülkesinde, bu Akit Tarafın ulusal kanun ve düzenlemelerine uygun olarak diğer Akit Taraf yatırımcısı tarafından işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce veya sonra yapılmış olan yatırımlarına uygulanacaktır. Bununla birlikte; işbu Anlaşma, Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce ortaya çıkan uyuşmazlıklara uygulanmaz.

MADDE 3

Yatırımların Teşviki ve Korunması

1. Her bir Akit Taraf, kanun ve düzenlemeleri çerçevesinde, kendi ülkesinde, diğer Akit Taraf yatırımcılarının yatırımlarını mümkün olduğunca teşvik eder.

2. Her bir Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımları, diğer Akit Tarafın ülkesinde her zaman adil ve hakkaniyete uygun muamele ile tam koruma ve güvenlik de dâhil olmak üzere, uluslararası hukukun asgari muamele standartlarına uygun bir muameleye tabi tutulur. Akit Taraflardan hiçbirisi, keyfi veya ayrımcı tedbirlerle bu gibi yatırımların yönetilmesine, sürdürülmesine, kullanımına, işletilmesine, faydalanılmasına, genişletilmesine, satışına, tasfiyesine veya elden çıkarılmasına hiçbir şekilde engel olamaz.

MADDE 4
Yatırımlara Uygulanacak Muamele

1. Her bir Akit Taraf, kanun ve düzenlemeleri çerçevesinde, diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumlarda uygulanandan daha az elverişli olmayacak şekilde ülkesine kabul eder.
2. Her bir Akit Taraf, kurulmuş olan bu yatırımlara, bunların yönetilmesine, sürdürülmesine, kullanımına, işletilmesine, faydalanılmasına, genişletilmesine, satışına, tasfiyesine veya elden çıkarılmasına ilişkin olarak, kendi yatırımcılarının yatırımları ya da herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumlarda uyguladığı muameleden hangisi en elverişli ise, bundan daha az elverişli olmayan bir muamelede bulunur.
3. Akit Taraflar, kendi ulusal mevzuatları çerçevesinde, bir yatırımın yapılması ve sürdürülmesiyle ilgili olarak diğer Akit Tarafın ülkesine girmek isteyen her bir Akit Taraf vatandaşının girişi ve geçici ikameti için yapılan başvuruları iyi niyetle değerlendirir.
4. (a) İşbu Maddenin hükümleri, bir Akit Tarafın tamamen ya da kısmen vergilendirmeye ilişkin herhangi bir uluslararası anlaşma veya düzenleme ile tanımış olduğu bir muameleyi, tercihi veya ayrıcalığı, diğer Akit Tarafın yatırımcılarına da sağlamakla yükümlü olduğu şeklinde yorumlanmaz.
(b) İşbu Anlaşmanın ayrımcılık yapmama, Ulusal Muamele ve En Çok Kayırılan Ulus Muamelesi hükümleri, Akit Taraflardan herhangi birinin, bir gümrük birliği, ekonomik birlik veya parasal birliğe, bir ortak pazara veya serbest ticaret bölgesine üyeliğinden veya bunlarla ortaklığından kaynaklanan ve bu Akit Tarafın kendi vatandaşlarına ya da şirketlerine, veya bu gibi bir birliğin, ortak pazarın ya da serbest ticaret bölgesinin üye devletlerinin vatandaşlarına veya şirketlerine veya herhangi bir üçüncü ülke vatandaşlarına veya şirketlerine tanımış olduğu tüm mevcut veya gelecekteki avantajlara uygulanmaz.
(c) İşbu Maddenin 1. ve 2. fıkraları, işbu Anlaşma veya Akit Taraflardan birinin imza koyduğu benzer diğer bir uluslararası anlaşmada düzenlenen yatırımcı ile ev sahibi Akit Taraf arasındaki uyuşmazlığın çözümü hükümleri bakımından uygulanmaz.
(d) İşbu Anlaşmanın 3. ve 4. Maddelerinin hükümleri, bir Akit Tarafı, toprak, gayrimenkul ve bunlar üzerindeki aynı hakların edinimi bakımından kendi yatırımcılarının yatırımlarına uyguladığı muamelenin aynısını diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına uygulamakla yükümlü kılmaz.

MADDE 5
Genel İstisnalar

1. İşbu Anlaşmanın hiçbir hükmü, bir Akit Tarafın:
(a) insan, hayvan veya bitki hayatı veya sağlığının veya çevrenin korunması için düzenlenen ve uygulanan;
(b) canlı veya cansız tükenebilir doğal kaynakların korunmasıyla ilgili; ayrımcı olmayan herhangi bir hukuki önlemi almasına, sürdürmesine ya da uygulamasına engel olacak şekilde yorumlanamaz.
2. İşbu Anlaşmanın hiçbir hükmü:

(a) bir Akit Tarafın, temel güvenlik çıkarlarına aykırı gördüğü herhangi bir bilgiyi açıklamasını veya böyle bir bilgiye erişime izin vermesini gerektirecek şekilde;

(b) hiçbir Akit Tarafın,

(i) silah, cephane ve savaş gereçleri ticareti ile bir askeri ya da diğer bir güvenlik kuruluşuna doğrudan veya dolaylı olarak diğer mal, teçhizat, hizmet ve teknoloji sağlama amacıyla yapılan ticaret ve işlemlere ilişkin;

(ii) savaş zamanında veya uluslararası ilişkilerle ilgili diğer acil durumlarda;

veya

(iii) nükleer silahların veya diğer patlayıcı nükleer cihazların yayılmasının önlenmesine ilişkin ulusal politikaların veya uluslararası anlaşmaların uygulanmasıyla ilgili olarak;

kendi temel güvenlik çıkarlarının korunması için gerekli gördüğü tedbirleri almasına engel olacak şekilde; veya

(c) herhangi bir Akit Tarafı, uluslararası barış ve güvenliğin sürdürülmesi için Birleşmiş Milletler Şartından kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla harekete geçmekten alıkoyacak şekilde; yorumlanamaz.

3. İşbu önlemler, keyfi veya gerekçesiz olarak uygulanmaması koşuluyla veya diğer bir Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarının örtülü olarak kısıtlanmasına neden olmayacak şekilde alınır, sürdürülür veya uygulanır.

MADDE 6

Kamulaştırma ve Tazminat

1. Yatırımlar, kamu yararı gözetilerek, ayrımcı olmayacak biçimde; anında, yeterli ve etkin tazminat ödenerek, uygun hukuki usule ve işbu Anlaşmanın 3. Maddesinde belirtilen genel muamele prensiplerine göre yapılanlar hariç olmak üzere kamulaştırılamaz, devletleştirilemez veya doğrudan ya da dolaylı olarak benzer etkisi olan tedbirlere (bundan sonra kamulaştırma olarak anılacaktır) maruz bırakılamaz.

2. Sağlık, güvenlik ve çevre gibi halkın refahını ilgilendiren meşru hedeflerin korunması amacıyla düzenlenen ve uygulanan ayrımcı olmayan yasal önlemler, dolaylı kamulaştırma teşkil etmez.

3. Tazminat, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma işleminin yapıldığı veya kamuoyuna duyurulduğu tarihten önceki piyasa değerine eşit olur. Tazminat gecikme olmaksızın ödenir ve 8. Maddenin 2. fıkrasında da belirtildiği gibi serbestçe transfer edilebilir.

4. Tazminat serbestçe çevrilebilen bir para cinsi ile ödenir ve ödenmesinde gecikme olması durumunda tazminat, ev sahibi Akit Tarafın ülkesinde kamu alacaklarına ödenen en yüksek faiz oranına eşit bir faiz oranını içerir.

MADDE 7
Kayıplar için Tazminat

1. Yatırımları diğer Akit Tarafın ülkesinde savaş, isyan, iç karışıklık veya diğer benzeri olaylar nedeniyle zarar gören Akit Taraflardan her birinin yatırımcıları, diğer Akit Tarafın bu gibi kayıplar bakımından aldığı tazmin edici tedbirlere ilişkin olarak, kendi yatırımcılarına veya herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarına uyguladığı muameleden daha az elverişli olmamak üzere, hangisi en elverişli ise, o muameleye tabi tutulur.

2. İşbu Maddenin 1. fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, anılan Fıkroda belirtilen durumlardan herhangi birinde, diğer Akit Tarafın ülkesinde zarar gören bir Akit Taraf yatırımcılarının zararları;

(a) diğer Akit Tarafın kuvvetleri veya resmi makamları tarafından mallarına el konulması; veya

(b) diğer Akit Tarafın kuvvetleri veya resmi makamları tarafından mallarının çatışma halinde olmadığı ya da bunu zorunlu kılmadığı halde tahrip edilmesi; durumunda hızlı, yeterli ve etkin bir şekilde karşılanacak ya da tazmin edilecektir. Hasıl olan ödemeler başka bir para birimine serbestçe çevrilebilir olacaktır.

MADDE 8
Ülkesine İade ve Transfer

1. Her bir Akit Taraf, bir yatırıma ilişkin bütün transferlerin kendi ülkesinden içeri ve dışarıya serbestçe ve gecikme olmaksızın yapılmasını iyi niyetle garanti eder. Bu gibi transferler, aşağıdakileri içerir:

(a) ana sermaye ve yatırımı sürdürmek veya artırmak amaçlı ek meblağlar;

(b) gelirler;

(c) bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen meblağlar;

(d) 6. ve 7. Maddelere ilişkin tazminatlar;

(e) geri ödemeler ve yatırımı ilgili alınmış kredilerin faiz ödemeleri;

(f) bir Akit Tarafın ülkesinde bir yatırımla ilgili çalışma izinlerini almış olan diğer bir Akit Tarafın vatandaşlarının aldığı maaşlar, haftalık ücretler ve diğer ödemeler;

(g) bir yatırım uyumsuzluğundan doğan ödemeler.

2. Aksi yatırımcı ve ev sahibi Akit Tarafça kararlaştırılmadıkça, transferler; yatırımın yapılmış olduğu çevrilebilir para birimi veya herhangi bir çevrilebilir para birimiyle, transferin yapıldığı tarihte geçerli olan piyasa döviz kuru üzerinden yapılır.

3. İstisnai durumlarda, ödemeler ve sermaye hareketlerinin ödemeler dengesi üzerinde ciddi zorluklara sebep olması veya sebep olma tehdidini oluşturması halinde, her bir Akit Taraf ayrımcılık yapmadan ve iyi niyeti esas alarak geçici olarak transferleri kısıtlayabilir.

MADDE 9

Halefiyet

1. Eğer Akit Taraflardan biri yatırımcılarının yatırımlarını ticari olmayan risklere karşı korumak amacıyla bir kamu sigortası veya garanti planına sahipse ve bu Akit Tarafın bir yatırımcısı bu sigortayı edinmiş veya plana katılmışsa, sigortalayanın yatırımcı ile sigortalayan arasındaki sigorta sözleşmesinin şartlarından kaynaklanan her türlü halefiyeti diğer Akit Tarafça tanınır.
2. Sigortalayan halefiyetten dolayı yatırımcının haklarını kullanmaya ve taleplerini öne sürmeye yetkilidir ve yatırım ile ilgili yükümlülükleri üstlenir. Halef olunan haklar veya talepler yatırımcının özgün hak veya taleplerini aşmaz.
3. Bir Akit Taraf ile sigortalayan arasındaki uyuşmazlıklar işbu Anlaşmanın 10. Maddesinin hükümlerine göre çözümlenir.

MADDE 10

Bir Akit Taraf ile Diğer Akit Tarafın Yatırımcıları Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. İşbu Madde, bir Akit Taraf ile diğer Akit Tarafın bir yatırımcısı arasında, Akit Tarafın işbu Anlaşma kapsamındaki bir yükümlülüğü ihlal ettiği iddiasıyla yatırımcının veya yatırımının kayıp veya zarara uğramasına sebep olan uyuşmazlıklara uygulanacaktır.
2. Akit Taraflardan biri ile diğer Akit Tarafın bir yatırımcısı arasında bu yatırımcının yatırımı ile ilgili olarak çıkan uyuşmazlıklar, yatırımcı tarafından yatırımın yapıldığı Akit Tarafa ayrıntılı bilgi içerecek şekilde yazılı olarak bildirilir. Mümkün olduğu ölçüde, yatırımcı ve ilgili Akit Taraf bu uyuşmazlıkları danışmalar ve müzakereler yoluyla iyi niyetle çözmeye gayret ederler.
3. Bu uyuşmazlıkların, işbu Maddenin 2. fıkrasında belirtilen yazılı bildirim tarihini takip eden altı (6) ay içerisinde bu şekilde çözümlenememesi halinde, uyuşmazlıklar yatırımcının seçebileceği üzere:
 - (a) ülkesinde yatırım yapılmış olan Akit Tarafın yetkili mahkemesine, veya
 - (b) 18 Mart 1965 tarihinde Vaşington'da imzalanan "Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi" ile kurulmuş Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID), veya
 - (c) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL)'nın Tahkim Usulü Kurallarına göre bu maksatla kurulacak bir ad hoc hakem mahkemesine, veya
 - (d) Stockholm Ticaret Odası Tahkim Enstitüsü Kurulu'na (SCC),
 - (e) tarafların üzerinde uzlaştıkları diğer tahkim kurullarına veya tahkim kurallarına sunulabilir.
4. Yatırımcının uyuşmazlığı işbu Maddenin 3. fıkrasında bahsedilen uyuşmazlık çözüm yollarından birine sunduğu andan itibaren, bu yollardan birinin seçimi nihaidir.

5. İşbu Maddenin 3. fıkrasının hükümlerine bakılmaksızın; yalnızca, ev sahibi Akit Tarafın yabancı sermaye ile ilgili mevzuatlarına uygun olarak, herhangi bir iznin gerekli olması halinde, gerekli izni almış ve fiilen başlamış yatırım faaliyetlerinden doğrudan kaynaklanan uyuşmazlıklar, Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID) sunulabilir.

6. Tahkim mahkemesi kararlarını, işbu Anlaşmanın hükümlerine, uyuşmazlığın tarafı olan ve ülkesinde yatırımın yapıldığı Akit Tarafın kanunlarına ve düzenlemelerine (kanunlar ihtilafına ilişkin kurallar da dâhil olmak üzere) ve her iki Akit Tarafça kabul edilen ilgili uluslararası hukuk ilkelerine uygun olarak alır.

7. Tahkim kararları uyuşmazlığın bütün tarafları için nihai ve bağlayıcıdır. Her bir Akit Taraf verilen kararları kendi ulusal kanunları çerçevesinde yerine getirir.

MADDE 11

Faydaların Reddi

1. Bir Akit Taraf işbu Anlaşmadan kaynaklanan faydaların, diğer Akit Tarafın bir şirketi olan bu Akit Tarafın bir yatırımcısına ve bu gibi bir yatırımcının yatırımlarına uygulanmasını, söz konusu şirketin kanunları çerçevesinde kurulmuş olduğu Akit Tarafın ülkesinde önemli faaliyetlerinin olmaması veya Akit Taraf olmayan bir Tarafın yatırımcısının veya Anlaşmanın faydalarının uygulanmasını reddeden Akit Tarafın yatırımcılarının bu şirkete sahip olması veya idare etmesi halinde reddedebilir.

2. Faydaların tanınmasını reddeden Akit Taraf, faydaların reddinden önce mümkün olduğu ölçüde, diğer Akit Tarafı haberdar edecektir.

MADDE 12

Akit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Akit Taraflar işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulanmasıyla ilgili aralarında çıkan herhangi bir uyuşmazlığa iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde hızlı ve hakkaniyete uygun bir çözüm arayacaklardır. Bu bakımdan, Akit Taraflar bu gibi çözümlere varmak için doğrudan ve anlamlı müzakerelerde bulunmayı kabul ederler. Eğer Akit Taraflar uyuşmazlığın başladığı tarihten itibaren altı (6) ay içerisinde yukarıda belirtilen yöntemler ile kendi aralarında bir anlaşmaya varamazlarsa uyuşmazlık, Akit Taraflardan herhangi birinin isteği üzerine, üç üyeli bir tahkim mahkemesine sunulabilir.

2. Talebin alınmasından itibaren iki (2) ay içerisinde, her bir Akit Taraf bir hakem tayin edecektir. Tayin edilen bu iki hakem üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Akit Taraflardan herhangi birinin belirtilen süre içinde hakemi atayamaması halinde, diğer Akit Taraf Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'ndan atamayı yapmasını talep edebilir.

3. Eğer her iki hakem atanmalarından itibaren iki (2) ay içerisinde Başkan seçiminde anlaşmaya varamazlar ise, Başkan Akit Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından atanır.

4. Eđer, bu Madde'nin 2. ve 3. fıkralarında belirtilen durumlarda, Uluslararası Adalet Divanı Başkanı söz konusu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Başkan Vekili tarafından yapılacaktır ve eđer Başkan Vekili de bu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Vekili Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Akit Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılır.

5. Tahkim Mahkemesi Heyet Başkanının seçildiği tarihten itibaren üç (3) ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer hükümleriyle tutarlı olacak şekilde usul kuralları üzerinde anlaşmaya varır. Böyle bir anlaşmanın olmaması halinde, Tahkim Mahkemesi, genel kabul görmüş uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak, usul kurallarını tayin etmesini Uluslararası Adalet Divanı Başkanından talep eder.

6. Aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın seçildiği tarihten itibaren sekiz (8) ay içerisinde bütün beyanlar yapılır, bütün duruşmalar tamamlanır ve Tahkim Mahkemesi, hangisi daha sonra gerçekleşirse, son beyanların sunulduğu veya duruşmaların bittiği tarihten sonra iki (2) ay içinde karara varır. Tahkim Mahkemesi, nihai ve bağlayıcı olacak kararını oy çokluğu ile alır. Tahkim Mahkemesi kararını, işbu Anlaşma ve Akit Taraflar arasında uygulanabilir uluslararası hukuka uygun olarak alır.

7. Akit Taraflardan her biri yargılama sürecindeki temsiline ve hakemine ilişkin masrafları kendi karşılar. Başkanın masrafları dahil yargılama ile ilgili diğer masraflar Akit Taraflarca eşit olarak ödenir.

8. Eđer bir uyuşmazlık, işbu Anlaşmanın 10. Maddesi uyarınca bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulmuşsa ve hala mahkeme önündeyse, aynı uyuşmazlık işbu Madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulamaz. Bu durum, her iki Akit Taraf arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yoluyla bağlantı kurulmasını engellemez.

MADDE 13 **Belgelerin İletilmesi**

İşbu Anlaşmanın 10. ve 12. Maddeleri uyarınca ortaya çıkan uyuşmazlıklara ilişkin Moldova Cumhuriyeti'ne gönderilecek bildirimler ve diğer belgeler;

Cabinet of the Prime Minister
Government of the Republic of Moldova
MD-2023, Piata Marii Adunari Nationale, 1
Government Building, Chisinau
Republic of Moldova (Moldova Cumhuriyeti)
adresine iletilir.

İşbu Anlaşmanın 10. ve 12. Maddeleri kapsamındaki uyuşmazlıklara ilişkin Türkiye Cumhuriyeti'ne gönderilecek bildirimler ve diğer belgeler;

Başbakanlık Hukuk Hizmetleri Başkanlığı
Başbakanlık Merkez Bina
Vekaletler Caddesi, B Blok 06573
Bakanlıklar/ Ankara
Türkiye
adresine iletilir.

MADDE 14
Yürürlüğe Girme

1. İşbu Anlaşma, Akit Tarafların, yürürlüğe girmeye ilişkin gerekli dâhili yasal işlemlerin tamamlandığına dair yazılı ve diplomatik kanallarla yapılan bildirimlerden sonuncusunun yapıldığı tarihte yürürlüğe girer.

2. Anlaşma on (10) yıllık bir dönem boyunca yürürlükte kalır ve bu Maddenin 5. fıkrasına göre sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalmaya devam eder.

3. İşbu Anlaşma yürürlüğe girdikten sonra, 14 Şubat 1994 tarihinde Ankara'da imzalanan Moldova Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması'nı ikame eder ve onun yerini alır.

İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce tahkime sunulmuş olan uyuşmazlıklar önceki Anlaşmanın hükümleri uyarınca çözümlenecektir. İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra tahkime sunulmuş olan uyuşmazlıklar, işbu Anlaşma hükümleri uyarınca çözümlenecektir.

4. İşbu Anlaşma Akit Tarafların karşılıklı yazılı rızasıyla herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Bu değişiklikler işbu Maddenin ilk fıkrasında belirtilen aynı yasal usul çerçevesinde yürürlüğe girer.

5. Akit Taraflardan her biri, bir yıl öncesinden diğer Akit Tarafa yazılı bir bildirimde bulunarak ilk on yıllık dönemin sonunda veya bu tarihten sonra herhangi bir zamanda Anlaşmayı feshedebilir.

6. İşbu Anlaşmanın sona erdiği tarihten önce yapılan veya edinilen ve işbu Anlaşmanın diğer bir şekilde uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, işbu Anlaşmanın diğer tüm Maddelerinin hükümleri sona erme tarihinden itibaren bir on (10) yıl daha geçerli olmaya devam eder.

Yukarıdaki hususlar muvacehesinde, İşbu Anlaşma Hükümetlerince yetkili kılınan ve aşağıda imzası bulunan temsilciler tarafından imzalanmıştır.

İstanbul'da 16 Aralık 2016 tarihinde ikişer nüsha olarak Rumence, Türkçe ve İngilizce dillerinde, tüm metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır.

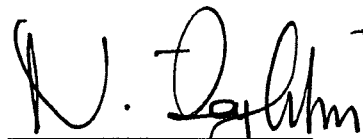
İşbu Anlaşmanın yorumunda farklılık olması halinde, İngilizce metin esas alınır.

MOLDOVA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Octavian CALMÎC
Başbakan Yardımcısı ve
Ekonomi Bakanı

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Nihat ZEYBEKÇİ
Ekonomi Bakanı

Prin prezenta confirm că textul ~~alăturat~~ este o copie autentică a Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Turcia privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor (Istanbul, 16 decembrie 2016). originalul căruia este depozitat la Arhiva Tratatelor a Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene.

[Signature]
Asatol CEBUC,
Șef al Direcției Generale Drept
Internațional a Ministerului Afacerilor
Externe și Integrării Europene al
Republicii Moldova